

Aluehallitus 25.08.2025 § 191

§ 191

Oikaisuvaatimuksen käsittely koskien palvelualuejohtajan 5.6.2025 § 17 päätöstä mielenterveys- ja päihdepalvelut -palvelulinjan ensilinjan palvelujen toimipisteen siirtämisestä Ison Omenan kauppakeskuksen kiinteistöstä Kivenlahden terveysaseman kiinteistöön

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Mustakari-Ilovuori Anu
Kauppinen Pia
Strömberg Juha-Pekka

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen seuraavin perustein:

Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös noudattaa yleisiä päätöksen valmistelulle ja sisällölle lainsäädännössä määriteltyjä reunaehtoja.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä olisi syytä muuttaa tai kumota. Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, päätöksentekijä ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen.

Käsittely

Käsittelyn aikana puheenjohtaja ehdotti, että käsittelyn selkeyttämiseksi §:t 191 ja 192 keskustellaan yhtenä kokonaisuutena tämän asian käsittelyn aikana. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021, "hyvinvointialuelaki") mukaisen oikaisuvaatimuksen yhteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualuejohtajan 5.6.2025 § 17 päätöksestä koskien

mielenterveys- ja päihdepalvelut -palvelulinjan ensilinjan palvelujen toimipisteen siirtämistä Ison Omenan kauppakeskuksen kiinteistöstä Kivenlahden terveysaseman kiinteistöön.

Hyvinvointialuelain 139 §:n 1 momentin mukaan aluehallituksen alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa vaatia siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään edellä mainitun lainkohdan 2 momentin mukaan aluehallituksen alaisen viranomaisen päätöksestä asiaomaiselle toimielimelle.

Oikaisuvaatimuksen saa hyvinvointialuelain 142 §:n 1 momentin mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen. Oikaisuvaatimuksen tekijä on hyvinvointialueen jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä hyvinvointialuelain 143 §:n mukaan 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa 9.6.2025. Oikaisuvaatimus on saapunut Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kirjaamoon 27.6.2025. Oikaisuvaatimus on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset ja perustelut

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös kumotaan ja palautetaan valmisteluun ja teetetään tarvittavat selvitykset ja vaikuttavuusarvioinnit, jotta Kivenlahden terveysaseman kiinteistön ympäröivien toimintojen turvallisuus taataan ja paikalliskeskuksessa tuotetaan palveluja paikallisille asukkaille. Lisäksi oikaisuvaatimuksessa esitetään, että ensilinjan palvelut tulevat jatkossakin sijaitsemaan yhtä hyvässä liikenteellisessä solmukohdassa kuin Isossa Omenassa Matinkylässä.

Oikaisuvaatimuksen perusteluina on, että oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös ei ole tarkoituksenmukainen eikä päätöstä tehtäessä ei ole riittävällä tavalla huomioitu paikallisten asukkaiden palvelutarvetta. Oikaisuvaatimuksen mukaan päätöksen tueksi ei myöskään ole tehty riittävästi selvityksiä, joista ilmenisivät vaikutukset viereisessä kiinteistössä sijaitsevaan Kivenlahden äitiys- ja lastenneuvolaan sekä lähistöllä sijaitsevaan Kivenlahden nuorisotilaan. Oikaisuvaatimuksen mukaan ensilinjan palvelujen toimipisteen toiminta ja asiakkaat vaarantavat lasten ja nuorten turvallisen liikkumis- ja harrastusympäristön. Oikaisuvaatimuksen mukaan Kivenlahti ei myöskään ole ensilinjan palvelujen käyttäjien kannalta

tarkoituksenmukainen sijainti ja päätös on tehty väärin perustein. Oikaisuvaatimuksen mukaan päätöksen tueksi ei ole tehty vaikuttavuusarviointia Kivenlahden alueen asukkaiden ja Kivenlahden ostoskeskusta käyttävien näkökulmasta. Oikaisuvaatimuksen mukaan ensilinjan palvelujen siirto Kivenlahden äitiys- ja lastenneuvolan yhteyteen tuo merkittäviä vaikutuksia muun muassa neuvolan henkilökunnan turvallisuuteen ja asiakkaiden turvallisuuden tunteeseen.

Hyvinvointialueen kanta oikaisuvaatimukseen

Hyvinvointialuelain 139 §:n mukaisen oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä laillisuusperusteella että tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Laillisuusperusteesta on kyse silloin, kun päätös on oikaisuvaatimuksen tekijän mielestä lainvastainen. Tarkoituksenmukaisuusperuste tarkoittaa, että päätös on oikaisuvaatimuksen tekijän mielestä asiallisesti väärä.

Oikaisuvaatimuksessa on esitetty sekä laillisuus- että tarkoituksenmukaisuusperusteeseen liittyviä seikkoja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 7 §:n mukaan hyvinvointialueen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.

Hallintolain (434/2003) 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 44 §:n mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi:

- 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta;
- 2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu;
- 3) päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu; sekä
- 4) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.

Lisäksi hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Lainsäädäntö ei yksiselitteisesti edellytä, että päätösten vaikutusten ennakkoarviointi tulisi olla määrämuotoisena osana hallintopäätöstä. Arvioitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia sekä hallintolakia voidaan todeta, että oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös täyttää yleiset päätöksen valmistelulle sekä päätöksen sisällölle ja muodolle asetetut vaatimukset.

Oikaisuvaatimuksessa on tuotu ilmi myös tarkoituksenmukaisuusperiaatteeseen liittyviä seikkoja. Tarkoituksenmukaisuusperuste on kyseessä silloin, kun päätös ei ole oikaisuvaatimuksen tekijän mielestä sisällöltään oikea tai järkevä, vaikka se olisi lainmukainen. Näihin seikkoihin vastataan päätöksen valmistelun yhteydessä tehdyssä vaikutusten arvioinnissa, jota on avattu seuraavissa kappaleissa.

Oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa päätöksessä todetaan, että mielenterveys- ja päihdepalvelujen ensilinjan palvelujen toimipisteen siirtymisestä Ison Omenan kauppakeskuksen kiinteistöstä Kivenlahden terveysaseman kiinteistöön on tehty vaikutusten arviointi. Vaikutusten ennakkoarviointia on tehty laajasti eri näkökulmista oikaisuvaatimuksen kohteena olevan päätöksen valmistelun yhteydessä lainsäädännössä vaaditulla tavalla, mutta sitä ei julkaistu koosteena päätöksen liitteenä eikä lainsäädäntö tätä edellytä. Vaikutusten arvioinnissa on arvioitu muutoksen taloudellisia vaikutuksia sekä vaikutuksia henkilöstöön, ympäristöön ja palvelujen saavutettavuuteen seuraavasti.

Taloudellisista vaikutuksista

Päätöksen mukaisen muutoksen taloudelliset vaikutukset eivät ole merkittävät. Vuokra neliömetriä kohden on Kivenlahden terveysaseman toimitiloissa huomattavasti pienempi kuin Ison Omenan kauppakeskuksen tiloissa. Palvelujen kysynnän vuoksi mielenterveys- ja päihdepalvelujen ensilinjan toimipiste on tarvinnut lisää toimitilaa jo aiemmin, joten toimipisteen toimintaedellytykset paranevat vuokramenojen kasvamatta. Kivenlahdessa vartiointikustannukset ovat hieman suuremmat kuin Ison Omenan palvelutorilla, jossa vartiointikustannuksia on ollut jakamassa useampi toimija. Palvelulinja on toisaalta luopunut 1.5.2025 alkaen Kilon terveysasemalla olleista pienistä toimitiloista, joten muutosten kokonaisvaikutus palvelulinjan talouteen jää pieneksi. Muutokset huomioidaan vuoden 2026 talousarvion valmistelussa.

Henkilöstövaikutuksista

Henkilöstön näkemyksiä on kuultu ja huomioitu toimipisteen siirtymisen suunnittelussa. Asiaa on kevään 2025 aikana käsitelty Ison Omenan toimipisteen henkilöstön kanssa, ja henkilöstö on myös käynyt tutustumassa uusiin tiloihin. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ensilinjan toimipisteen siirtymisen vaikutukset henkilöstöön ovat enimmäkseen myönteiset. Ensilinjan toimipiste saa muutoksen myötä lisää vastaanottotilaa, jota tarvitaan muun muassa hiljattaisessa organisaatiouudistuksessa tehtyjen muutosten vuoksi. Organisaatiouudistuksessa mielenterveys- ja päihdepalvelujen ensilinjan palveluihin siirrettiin enemmän työntekijöitä, millä parannetaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta. Henkilökunnan työskennellessä suuremmissa yksiköissä toiminnan joustavuus lisääntyy, eikä palvelujen saatavuus häiriinny esimerkiksi loma-aikoina ja äkillisten poissaolojen aikana.

Vaikutuksista ympäristöön

Ensilinjan toimipisteen siirtämisellä Ison Omenan palvelutorilta Kivenlahden terveysaseman tiloihin ei nähdä olevan sellaisia merkittäviä vaikutuksia, jotka heikentäisivät alueen asukkaiden tai asiakkaiden turvallisuutta. Asiassa on huomioitava, että ensilinjan toimipiste on toiminut vuosien ajan samoissa tiloissa muun muassa kirjaston, nuorisotilan sekä neuvolan kanssa, eikä hyvinvointialueen tiedossa ole, että ensilinjan toimipisteen toiminta olisi heikentänyt palvelutorin muiden palveluiden käyttäjien, kauppakeskuksen asiakkaiden tai henkilökunnan turvallisuutta. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ensilinjan toimipisteen toiminta on normaalia terveydenhuollon vastaanottoa. Ensilinjan toimipisteen asiakkaiden, henkilökunnan ja ympäristön turvallisuuden varmistamiseksi Kivenlahden ensilinjan toimipisteessä on aukioloaikoina vartijapalvelu.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ensilinjan toimipisteiden toiminnasta on vuosien kokemus niin Ison Omenan palvelutorilta kuin muistakin toimipaikoista, eikä kokemuksen perusteella ole odotettavissa, että ensilinjan toimipisteen toiminta heikentäisi ympäristön turvallisuutta Kivenlahdessa.

Vaikutuksista mielenterveys- ja päihdepalvelujen saavutettavuuteen

Kivenlahden terveysaseman toimitilat sijaitsevat metroaseman välittömässä läheisyydessä ja ovat helposti saavutettavissa Etelä-Espoon asukkaille. Ensilinjan toimipisteen siirtyessä Kivenlahteen laboratoriopalvelujen saavutettavuus osana

mielenterveys- ja päihdepalveluita on heikompaa kuin Ison Omenan palvelutorilla, sillä lähin laboratorio sijaitsee Espoonlahden terveysasemalla. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ensilinjan toimipisteen käynteihin liittyy kuitenkin harvoin tarvetta päivystyksellisille laboratoriotutkimuksille. Kokonaisuutena voidaan todeta, että ensilinjan toimipisteen sijainti Kivenlahdessa metroaseman välittömässä läheisyydessä on palvelun saavutettavuuden näkökulmasta yhtä hyvä kuin nykyinen sijainti Ison Omenan kauppakeskuksessa. Matkustusajat Kivenlahteen ovat lyhyet koko Etelä-Espoon alueelta.

Asukkaiden kuulemisesta

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelulinja on ollut mukana Kivenlahdessa 21.5.2025 järjestetyssä asukasillassa, jossa on käyty laaja keskustelu mielenterveys- ja päihdepalvelujen ensilinjan toimipisteen siirtymisestä Kivenlahteen. Asukasillassa asukkaat ja heidän edustajansa nostivat esille erityisesti huolen päihteiden käyttäjien terveysneuvontapalvelun vaikutuksista alueen turvallisuuteen. Päihteiden käyttäjien terveysneuvontapalvelua ei kuitenkaan ole tulossa Kivenlahteen, minkä hyvinvointialueen viranhaltijat kertoivat myös asukasillassa 21.5.2025. Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös koskee mielenterveys- ja päihdepalvelujen ensilinjan toimipisteen siirtämistä Ison Omenan kauppakeskuksesta Kivenlahden terveysaseman tiloihin, ei päihteiden käyttäjien terveysneuvontapalvelua.

Lopuksi

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä olisi syytä muuttaa tai kumota. Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, päätöksentekijä ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen.

Toimivalta

Hyvinvointialuelain 139 §:n mukaan oikaisuvaatimus tehdään aluehallituksen ja lautakunnan sekä niiden jaoston alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle.

Liitteet

Oheismateriaali

- Asianosaisen oikaisuvaatimus koskien palvelualuejohtajan 5.6.2025 § 17 päätöstä mielenterveys- ja päihdepalvelut - palvelulinjan ensilinjan palvelujen toimipisteen siirtämisestä Ison Omenan kauppakeskuksen kiinteistöstä Kivenlahden terveysaseman kiinteistöön (EI JULKINEN)
- Yhteisten sosiaali- ja terveysten palvelualuejohtajan §17/2025 päätös koskien mielenterveys- ja päihdepalvelut - palvelulinjan ensilinjan palvelujen toimipisteen siirtämistä Ison Omenan kauppakeskuksen kiinteistöstä Kivenlahden terveysaseman kiinteistöön

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Asianosainen, yhteisten sosiaali- ja terveysten palvelualuejohtaja

Päätöshistoria